

Welkom in de Zeeheldenbuurt

Informatie

**Ver. Zeeheldenbuurt
Maart 2023**

Informatie

Welkom in de Zeeheldenbuurt

Inhoudsopgave

1. De Zeeheldenbuurt – kaart.....	3
2. Zeeheldenbuurt in cijfers (CBS, 2022).....	3
3. Vereniging Zeeheldenbuurt – achtergrond en doel.....	4
4. Vereniging Zeeheldenbuurt – activiteiten.....	4
Buurtavonden en evenementen.....	4
Communicatie met de buurt.....	4
Attenties.....	4
Activiteiten gericht op ouderen.....	4
Thuisgesprekken met ouderen.....	5
Activiteiten voor de jeugd.....	5
Activiteiten rond het beheer van de openbare ruimte.....	5
Beoogde effecten.....	5
5. Projecten in de buurt.....	6
Mozaïeken, gevelstenen en meer.....	6
Project herinrichting Zeeheldenbuurt.....	6
Project energietransitie.....	7
Project Steenbreek.....	7
Subsidie groene daken.....	8
Onderhoud bloemperken door bewoners.....	8
EdeDoet.....	8
6. De straten van de buurt.....	9
7. Weetjes over de buurt.....	10
Allerlei.....	10
De Concordiamolen.....	12
Het Eigen Gebouw.....	12
Den Appelenburg.....	12
Een huis met een verhaal: Bettekamp 65: bakkerij en snoepwinkel.....	13
Van weiland en machinefabriek naar woningen en wandelgebied.....	14
Mijmeringen over het Weiland.....	14
8. De Buurt Ede-Veldhuizen.....	15
Het ontstaan.....	15
Geschiedenis.....	15
Het ontstaan van de Buurten.....	15
Buurtboeken.....	16
Het recht schapen te weiden.....	16
Buurtspraak.....	16
9. Adressen Zeeheldenbuurt.....	17
10. Vereniging Zeeheldenbuurt – Contact.....	19

1. De Zeeheldenbuurt – kaart

Van Molenstraat tot N224 en van Proosdijerveldweg tot Spoorlijn Ede – Barneveld

De Zeeheldenbuurt is een van de zes buurten van de wijk Ede-West. De overige buurten zijn: Beatrixpark, Bloemenbuurt, Indische buurt, Klaphek en Vogelbuurt. Ede-West is weer onderdeel van het gebied Ede-Centraal waartoe ook de wijken Ede-Centrum, Ede-Oost en Ede-Noord behoren. De Zeeheldenbuurt maakt ook deel uit van de historische buurt Ede-Veldhuizen, die nog steeds als organisatie bestaat.

Zie ook www.ede-west.nl en www.zeeheldenbuurtede.nl

2. Zeeheldenbuurt in cijfers (CBS, 2022)

Inwoners	Huishoudens	Woningen
Aantal inwoners: 2950	Aantal huishoudens: 1170	Aantal woningen: 1277
Mannen: 1435	1-persoonshuishoudens: 335	Gem. woz waarde 349.000 euro
Vrouwen: 1505	Gezinnen zonder kinderen: 420	Perc. koop: 74%
0-14 jaar: 475	Gezinnen met kinderen: 420	Perc. huur: 26%
15-24 jaar: 365	Gem. grootte huishoudens: 2.4	Perc. leegstand: 4%
25-44 jaar: 535		Perc. van woningcorporatie: 5%
45-64 jaar: 706		Gem. WOZ waarde: 349.000 euro
65 en ouder: 785		
Ongehuwd: 1140		
Gehuwd: 1440		
Gescheiden: 140		
Verweduwd: 230		

Zie <https://opendata.cbs.nl/>

3. Vereniging Zeeheldenbuurt – achtergrond en doel

De Vereniging Zeeheldenbuurt is voortgekomen uit het buurtcomité Zeeheldenbuurt en de Vereniging van Eigenaren Zeeheldenbuurt. Het buurtcomité Zeeheldenbuurt is sinds 2005 actief met de leefbaarheid en sociale cohesie van de Zeeheldenbuurt in Ede. In 2018 is de Vereniging Eigenaren Zeeheldenbuurt omgezet in de bewonersvereniging “Zeeheldenbuurt” met als belangrijkste doelstelling het bevorderen van de leefbaarheid in de buurt. Het buurtcomité is binnen de vereniging het coördinerende orgaan voor de activiteiten in de buurt.

In de Zeeheldenbuurt wonen ongeveer 1200 huishoudens. Een belangrijk uitgangspunt bij de activiteiten is dat bewoners elkaar leren kennen. Nieuwe bewoners maken kennis met elkaar, andere bewoners (die elkaar al beter kennen) ondersteunen elkaar in goede en slechte tijden. Zo kan een ieder zijn betrokkenheid tonen en weet wat er in hun directe leefomgeving gebeurt.

4. Vereniging Zeeheldenbuurt – activiteiten

Buurtavonden en evenementen

De buurtvereniging organiseert regelmatig een buurtavond. In de meeste gevallen in het Eigen Gebouw. Deze avonden kunnen de vorm hebben van een vergadering van het buurtcomité, een werkgroep een thema-avond, een creatieve activiteit of een excursie.

Jaarlijks vindt in april of mei een tuinplantenruilmarkt plaats. Ook een open tuinen- en/of kunstroute staat rond de zomer op het programma.

Rond Pasen en Kerstmis is het de bedoeling om een creatieve workshop te organiseren. Daarnaast worden jaarlijks een of meer rondwandelingen georganiseerd, zoals een culturele of historische rondwandeling of natuurwandeling.

Al enkele jaren organiseren we in de zomervakantie vier “zomaar-avonden” op verschillende locaties in de buurt, gericht op de bewoners rond die locaties. Het zijn in het algemeen leuke bijeenkomsten voor alle leeftijden. Jaarlijks rond Kerstmis organiseren we een kersteventement.

Communicatie met de buurt

Het is de bedoeling om twee keer een papieren nieuwsbrief (circa 8 pagina's A4) te produceren en huis aan huis in de buurt te verspreiden. De vereniging draagt verder actief bij aan de website Ede-West.nl met als deelwebsites Zeeheldenbuurtede.nl en Beeldvandebuurt.nl. Voorafgaand aan activiteiten wordt meestal een nieuwsbrief per e-mail verstuurd aan buurtbewoners die hun email adres hebben opgegeven. De activiteiten worden ook aangekondigd op Ede-West.nl, Nextdoor, Facebook en met persberichten. Voor een aantal activiteiten worden flyers gemaakt, vaak gericht verspreid aan een deel van de buurt of mogelijk geïnteresseerden.

Attenties

Aan families met ernstige tegenslagen wil het buurtcomité graag daar waar dat passend is, een attentie van bijv. een bloemetje of een cadeaubon kunnen bieden. Dit geldt ook voor mensen die zich extra voor de buurt hebben ingespannen.

Activiteiten gericht op ouderen

In 2023 wil het buurtcomité circa 10x een laagdrempelige activiteit voor met name ouderen organiseren. Hierbij wordt gedacht aan koffieochtend/middag met een interessante inleider, oude foto's en verhalen,

creatieve workshops en een buurttafel/buurtbrunch. Op deze bijeenkomsten wordt tevens aandacht gegeven aan de vragen en behoeften van de aanwezigen. Hier wordt actief gepoogd een oplossing te vinden waar mogelijk via de bestaande organisaties voor zorg en welzijn. Bij voldoende interesse proberen we in het komende jaar te komen tot een wekelijkse inloop.

Thuisgesprekken met ouderen

Er zijn enkele vrijwilligers die thuisgesprekken met ouderen voeren. Zij praten met hen aan de hand van oude foto's over hun ervaringen in de buurt vroeger en nu. In deze gesprekken wordt eveneens aandacht besteed aan de vragen en behoeften van de mensen.

De verhalen en eventueel foto-materiaal worden, voor zover mensen daar toestemming voor geven, opgeschreven en gebundeld, wellicht samen met de verhalen die uit het project Beeld van de Buurt voortkomen. Elk geïnterviewde ontvangt een exemplaar. Een selectie van verhalen wordt gepubliceerd in de nieuwsbrief.

Activiteiten voor de jeugd

In 2023 wil het buurtcomité circa 8x een speciale activiteit voor de jongere kinderen organiseren. Hierbij wordt gedacht aan creatieve workshops gericht op kinderen in de basisschoolleeftijd, met thema's rond de buurt, kleine excursies en sport en spel-activiteiten.

Voor de jeugd in de leeftijd van 10-16 denken we aan 8 sportieve activiteiten zoals bijvoorbeeld een bubble-voetbal en archery tag, creatieve activiteiten zoals graffiti en discussie avonden. Ook zal worden gekeken in hoeverre ouders betrokken kunnen worden bij diverse activiteiten.

Activiteiten rond het beheer van de openbare ruimte

Het buurtcomité blijft actief in het signaleren van problemen en mogelijke oplossingen rond het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in de buurt. De contacten met de wijkbeheerder worden versterkt met gezamenlijke vergaderingen voor planning en evaluatie en 1 of 2 openbare buurtavonden rond beheer en onderhoud van de buurt.

Evenals voorgaande jaren zal het buurtcomité in 2023 de plannen rond de herinrichting van de Zeeheldenbuurt nauwlettend volgen, actief in het planningsproces meedoen en waar mogelijk en gewenst nauw samenwerken met de projectleiding.

Beoogde effecten

Als buurtcomité vinden we dat bewoners van onze buurt zich daadwerkelijk moeten thuis voelen in onze buurt. We willen betrokken zijn en ook zelf invloed kunnen uitoefenen in onze leefomgeving. Het buurtcomité heeft inmiddels voldoende ervaring en mensen om veel activiteiten zelf uit te voeren en daarin prioriteiten te bepalen.

We zijn ervan overtuigd dat onze inzet in de vorm van activiteiten een grote bijdrage heeft geleverd aan sociale cohesie en leefbaarheid. Een veilige, schone en hele leefomgeving (fysieke beheer) en het creëren en in standhouden van een goed sociaal klimaat in onze buurt zijn de belangrijkste uitkomsten van onze activiteiten. Doordat burens elkaar beter leren kennen, wordt wederzijdse hulp in tijden van nood (dus ook aan ouderen) veel laagdrempeliger.

Het buurtcomité fungeert daarnaast als partner voor gemeente en gebiedsmanager en levert op deze manier een bijdrage aan het functioneren van zowel de buurt als het gemeentelijk wijkbeleid. Hiervoor is het evenwel nodig dat het buurtcomité actief door de gemeente op de hoogte wordt gesteld van op handen zijnde plannen en activiteiten met betrekking tot de buurt.

5. Projecten in de buurt

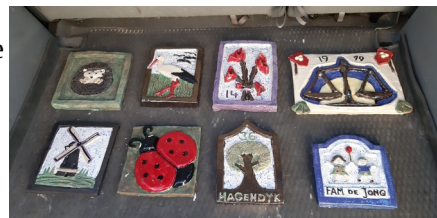
Mozaïeken, gevelstenen en meer

Het mozaïekproject is in 2015 gestart met het mozaïeken van stoeptegels door bewoners. De stoeptegels worden in het trottoir geplaatst op een door de deelnemers aangegeven plek. Inmiddels liggen er meer dan 130 gemozaïekte stoeptegels in de buurt, gemaakt door zo'n 70 verschillende bewoners. Iedere bewoner die er belangstelling voor heeft kan zelf een stoeptegel mozaïeken. Daar zijn geen kosten aan verbonden. Kinderen uit de buurt hebben, onder begeleiding, samen een gemozaïekte hinkelbaan gemaakt. Deze ligt op de speelplaats van het Slijpkruikgebied aan de de Ruyterstraat. Op het Slijpkruikgebied op het heuveltje tegenover "Het Landhuis" staat ook een mozaïekkunstwerk dat door buurtbewoners gemaakt is naar een idee van Bert Alkemade. Metaalwerker Tonny van Ede heeft de metaalconstructie gemaakt, buurtbewoners de mozaïeken. Het kunstwerk is gemaakt in het kader van het project Beeld van de Buurt en in 2020 geplaatst. Op de projectwebsite www.beeldvande buurt.nl staat informatie en veel foto's, ook van de stoeptegel-mozaïeken.

Aan het Eigen Gebouw op Bettekamp 29 hangt een mozaïekkunstwerk, ontworpen door buurtbewoonster tevens kunstenares Beatrice Martinetz en door een groep bewoners gemaakt onder de technische begeleiding van buurtbewoonster en mozaïekkunstenares Jenni Vandeberg. Het kunstwerk was in 2016 gereed.

Een meer recent project is het project om **gevelstenen** door buurtbewoners te laten maken op basis van klei. De eerste serie gevelstenen is in 2019 gemaakt in een workshop onder begeleiding van de wagingse kunstenaar Toon Rijkers. Deelnemers aan de eerste workshopserie begeleiden nu het vervoltraject. Iedere buurtbewoner die dat wil, kan ook zelf een gevelsteen maken.

Naast mozaïeken en het maken van gevelstenen heeft de buurtvereniging ook nog diverse andere technieken beschikbaar. De avonden om te mozaïeken, een gevelsteen te maken of met een andere creatieve techniek bezig te zijn, zijn toegankelijk voor alle buurtbewoners. Als je op de hoogte gehouden wilt worden van data en tijden van de creatieve activiteiten, kun je een email sturen naar zeeheldenbuurt@ede-west.nl en/of je abonneren op de email-nieuwsbrief. Je kunt ook bellen met 06-46054516 (Bert Alkemade)

Project herinrichting Zeeheldenbuurt

Een groot deel van het riool in de Zeeheldenbuurt moet vervangen worden. Daarnaast onderzoekt de gemeente of er ook andere verbeteringen nodig zijn in de buurt. Medio 2019 is daarom het project Herinrichting Zeeheldenbuurt gestart dat dit onderzoek moet uitvoeren en de gemeenteraad moet adviseren wat er gedaan moet worden. De gemeenteraad heeft dit project tevens aangemerkt als pilotproject voor participatie. Dit betekent dat het project zal worden uitgevoerd samen met bewoners en andere betrokken organisaties. De gemeente hanteert 3 sporen in het project:

- Riolvervanging en daarmee de kans voor herinrichting van de wijk/straten.
- Klimaatadaptatie (Operatie Steenbreek); verminderen verstening tbv verbeteren afwatering en voorkomen hittestress.
- Energietransitie (energiebesparing en aardgas-vrij wonen).

In het voorjaar van 2020 zijn vragen en opmerkingen van bewoners geïnventariseerd. Vragen en antwoorden zijn gepubliceerd op de website van het project: www.ede.nl/zeeheldenbuurt.

In september 2020 was er een digitale informatie-bijeenkomst. Daarna zijn er drie buurt-brede meedenkgroepen geweest ("herinrichting", "energietransitie" en "Steenbreek") en digitale inspiratiesessies geweest rond Steenbreek, energietransitie, gebruik deauto en shared Space.

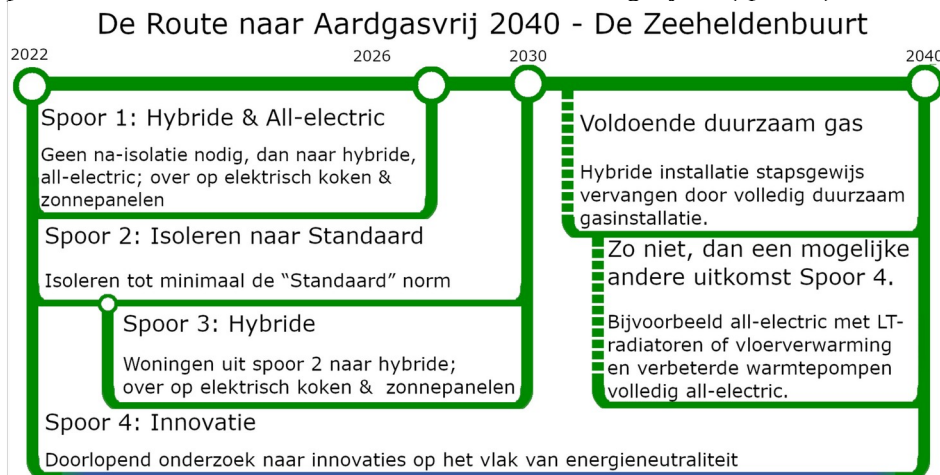

De buurt is verder in vier clusters opgesplitst: Het meedenken over de inrichting van de straten gaat in vier clusters: Concordialaan e.o., Van Galenstraat e.o, Trompstraat e.o, Bettekamp e.o. Het gebied Concordialaan en omgeving is als eerste aangepakt, mede vanwege de aanleg van warmtenet door de Concordialaan. De werkzaamheden zijn ruim onderweg. Het project is op dit moment druk met het opstellen van de aanbestedingsstukken voor de overige clusters. Naar verwachting is voor de zomer van 2023 de aannemer bekend. De website wordt hier binnenkort op aangepast. Wanneer precies het participatietraject start hangt onder andere af van het voorgestelde plan van aanpak van de geselecteerde aannemer.

Meer informatie: <https://ede.nl/zeeheldenbuurt>

Project energietransitie

In 2021 hebben gemeente Ede, de meedenkgroep van inwoners en Yvonne Kleefkens van Energie Samen Foodvalley een route naar aardgasvrij uitgestippeld. Een deel van de wijk blijkt geschikt voor warmtenet en een deel voor (hybride) warmtepomp. Tot 2030 ligt de prioriteit bij het verduurzamen van de woningen om energie te besparen en verwarmen op lage temperatuur mogelijk te maken (spoor 1, 2 en 3 uit bijgaand schema). Daarnaast onderzoeken we of op enkele plekken een collectief buurt warmtenet technisch mogelijk is (spoor 4).

In 2023 maken we een **Buurt Uitvoeringsplan (BUP)** met daarin de mogelijke stappen en timing voor de eigen woning, verhuurders en bedrijven. Natuurlijk komen ook de financiële aspecten aan bod. Niet iedereen in de wijk heeft een eigen woning, dus doen we dat ook samen met de verhuurders.

Projectinfo: energiesamenfoodvalley.nl/zeeheldenbuurt/
 Contact: Projectleider Charlotte Post charlotte.post@ede.nl

Project Steenbreek

De Zeeheldenbuurt neemt deel aan de operatie steenbreek van de gemeente Ede. Naast onze jaarlijkse activiteiten zoals de plantenruilbeurs en open tuinen-route zijn er in de zeeheldenbuurt nu ook drie tuinambassadeurs actief. Inmiddels hebben de tuinambassadeurs diverse tuinbezitters verder geholpen met de inrichting van hun tuin door ideeën en adviezen te geven over vergroening van de tuin. Vragen voor de tuinambassadeurs zijn onder andere; hoe kan ik meer vogels en insecten in de tuin lokken? Wat zijn mogelijkheden voor afkoppelen van hemelwater? Welke plantensoorten kan ik in mijn tuin gebruiken? Als je verlegen zit om ideeën en suggesties voor de inrichting van je tuin kun je een beroep doen op onze tuinambassadeurs, ze komen graag bij je langs om je vragen en wensen te horen en hun ideeën en suggesties voor je tuin te delen. Belangstelling? Laat het weten via zeeheldenbuurt@ede.nl

Subsidie groene daken

Vanaf 1 december 2021 heeft de gemeente Ede een subsidiemogelijkheid voor groene daken. U kunt subsidie krijgen als u minimaal vijf vierkante meter dak groen maakt. U ontvangt maximaal € 20 per vierkante meter en maximaal € 750 per aanvraag. Het is belangrijk dat u nog niet bent begonnen met de aanleg van het groene dak. Kijk voor meer informatie en actuele bedragen op <https://www.ede-natuurlijk.nl>

Onderhoud bloemperken door bewoners

Met behulp van EdeDoet-bonnen heeft de ver. Zeeheldenbuurt inmiddels drie perkjes ingericht in het Slijpkruikgebied. Door de gemeente zijn de perkjes ingeplant met rododendrons. Door de droogte zijn veel rododendrons dood en bovendien zijn de perkjes met rododendrons erg eenzijdig. De dode rododendrons zijn verwijderd, de overgebleven struikjes verplant en de perkjes aangevuld met diverse soorten bloemen. In het voorjaar bloeien de bloembollen prachtig en de rest van het jaar zijn het steeds weer andere planten en struiken die bloeien.

Bewoners van de Witte de Withstraat hebben het plantsoen tegenover nr. 44 aangepakt. Ook dit werk is gerealiseerd met EdeDoet-bonnen. Gezien de grote van het plantsoen (60 m²) wordt het in twee fasen uitgevoerd. In samenspraak met de

wijkbeheerder en met advies van buurtbewoner Mireille Klinkenberg wordt het plantsoen opnieuw ingericht. Het resultaat van de eerste fase overtreft de verwachtingen. De hele zomer genoten bewoners van de bloemenzee. De twee houten palen met gaten vormen een bijenhotel.

Geïnteresseerd in “Groen in de buurt”? Stuur een mail naar zeeheldenbuurt@ede-west.nl of bel 06 51608016 (Jeroen Bouw)

EdeDoet

EdeDoet is een subsidieplatform voor bewonersinitiatieven in de gemeente Ede. Twee keer per jaar ontvangen bewoners een cheque van 7,50 euro om daarmee naar eigen inzicht bewonersinitiatieven te ondersteunen. De ver. Zeeheldenbuurt heeft hier al diverse keren gebruik van gemaakt, o.a. voor

- Het inrichten van een speelplaats op het Slijpkruikgebied;
- Het plaatsen van het mozaïekkunstwerk op het Slijpkruikgebied;
- Het aanschaffen van een tent, AED, televisiescherm en posterborden;
- verbetering van bloemperken op het Slijpkruikgebied en bij de Witte de Withstraat;
- Het gevelstenen-project;
- Foto-project in de buurt.

Als je EdeDoet-bonnen ontvangt kun je die ten behoeve van initiatieven van de Ver. Zeeheldenbuurt inleveren op Bettkamp 71, de code mailen naar zeeheldenbuurt@ede-west.nl of appen naar 06-46054516 (Bert Alkemade)

6. De straten van de buurt

Veel bewoners weten niet dat ze in de Zeeheldenbuurt wonen. Dat komt mede omdat de straatnamen niet alleen naar Zeehelden verwijzen. Een gedeelte van de buurt is vernoemd naar lokale personen verbonden met landgoed Kernhem. Een ander gedeelte heeft weer een eigen achtergrond.

De Zeehelden

Jan van Speyk (1802-1831) was commandant van een kanonneerboot. Tijdens de Belgische opstand blies hij zichzelf en zijn schip op i.p.v. zich over te geven: "dan liever de lucht in".

Witte de With (1599-1658) veroverde met Piet Heijn de Zilvervloot, vocht tegen de Denen en deed mee in de 1^e Engelse zeeoorlog.

Johan Arnold Zoutman 1724-1793 was een van de bevelhebbers tijdens de slag bij de Doggersbank (1781) tegen de Engelse vloot.

Jan van Galen (1604-1653) vocht o.a. tegen Spanjaarden, Denen en Barbarijse zeerovers. Held van de 1^e engelse zeeoorlog

Abel Tasman, (1603-1659) ontdekte Tasmanie en Nieuw Zeeland

Willem Joseph van Gent, (1626-1672) vocht in de 4^e Noordse oorlog en 2^e en 3^e engelse zeeoorlogen

Philips van Almonde 1644-1711) vocht in o.a. de 2^e en 3^e engelse zeeoorlog en in de Hollandse oorlog tegen de Fransen.

Maarten Tromp 1598-1653 versloeg de 2^e spaanse armada in 1639. Vocht in de 1^e Engelse zeeoorlog.

Egbert Cortenaer 1604-65, vocht in de Noordse Oorlog en 1^e en 2^e Engelse zeeoorlog.

Michiel Adriaansz. De Ruyter (1607-1667) is bekend van de eerste drie Engels-Nederlandse Oorlogen en o.a. de tocht naar Chatham.

Adriaan Banckert (1615/20? - 1684) was bevelhebber van de Zeeuwse vloot en vocht o.a. tegen de Engelsen en de Zweden

Piet Hein (1577-1629) wellicht de bekendste zeeheld. "Zijn naam is klein, zijn daden benne groot. Hij heeft gewonnen de Zilvervloot".

Jacob van Heemskerck (1567-1607) vocht o.a. tegen Spanje en overwinterde met Willem Barents op Nova Zembla.

Karel Doorman (1889-1942) was bevelhebber van de Nederlandse vloot bij Indie. Gesneuveld in 1942 bij de slag in de Javazee tegen Japan.

Evertsen was een hele familie van Zeehelden met o.a Johan, Cornelis, Jan Pieter en Geleyn.

Meer over zeehelden vind je op

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Zeeheld>

Lokale personen: (De bos- en zandhelden)

Graaf Bentinck van Waldeck-Limpurg was de laatste heer van de Kernhem. In 1970 is het landgoed Kernhem overgegaan naar de gemeente Ede.

Jan van Zanten was rentmeester van Landgoed Kernhem tussen 1792 en 1813.

Willem Hendrik Wilterdink (1817-1882) was rentmeester van Kernhem van 1841-1882

Willem Jacob Bitter (1850-1935) was rentmeester van Kernhem van 1882-1916. Door zijn uitstekende bosadministratie zijn veel gegevens bewaard zijn gebleven. W.J. Bitter was een schoonzoon van W.H. Wilterdink.

Hendrik Staf (1876-1957) was bosbaas van Kernhem en het Edesche Bosch.

Libertus Arend Ruijs (overl. 1940) was rentmeester Kernhem tussen 1916-1940.

Leendert van Zoelen (1860-1949) was dirigent van het koor Excelsior en secretaris rentmeester van het Burger Armbestuur van 1924-1935. Hij was bovendien beiaardier.

Notaris van Putten was nauw betrokken bij het woningbouwproject bij de Concordiamolen in de periode 2009-2011.

Overige namen

Buitenzorglaan en **Buitenzorgpad** zijn genoemd naar het cafe-restaurant Buitenzorg

De **Amsterdamseweg**: deel van de oude route Arnhem-Ede-Amersfoort-Amsterdam.

De **Concordialaan** liep naar de vroegere Cooperatieve Zuivelfabriek "Concordia"

De **Concordiahof** is eveneens genoemd naar de vroegere Zuivelfabriek, maar is pas in 2018 aangelegd t.b.v. woonzorgcentrum "De Klinkenberg"

De **Bettekamp** is een oud kerkepad genoemd naar het veld "de Bettekamp". Vroeger heette dit het Bettekammerpad. De naam "Bettekamp" zou afgeleid kunnen zijn van "betere grond"

De **Kraatsweg** is waarschijnlijk genoemd naar "kretse gronden", schrale grond, waar niet veel wilde groeien.

De **Veldhuizerweg** liep naar het dorp Veldhuizen. De **Slijpkruikweg** loopt naar de oude boerderij de Slijpkruik.

De **Appenburg** is genoemd naar de vroegere hoeve de Appenburg die hier tot 1991 stond.

De **Molenstraat** loopt langs de Concordiamolen. De eerste telefoonverbinding van Ede liep langs de huidige **Telefoonweg**, tussen hotel Van Laar en het logement met stalhouderij "De Posthoorn" aan de Notaris Fischerstraat.

7. Weetjes over de buurt

Allerlei

Het deel van de buurt waar de straatnamen naar rentmeesters en bosmeesters van Huis Kernhem zijn genoemd, werd ook wel het “**Kernhemkwartier**” genoemd. Diverse oudere buurtbewoners die in de jaren zestig deze straten zijn komen wonen, vonden (of vinden nog steeds) dat zij niet in de Zeeheldenbuurt wonen. De basisschool **de Lettertuin** aan de de Ruyterstraat heette vanaf de oprichting in 1960 tot aan 2010 de “Kernhemschool”. Inmiddels heeft de Lettertuin ook een dependance in het gebouw “de Wissel” aan de Bettekamp en biedt het onderdak peuterspeelzaal ‘t Kruimeltje”;

Het westelijke deel van de buurt was vroeger de buurt **Veldhuizen**. De buurt Veldhuizen bestond voornamelijk uit een aantal boerderijen aan de Kraatsweg, de Veldhuizerweg en de Slijpkruikweg, die toen nog de Schaapsweg heette, in het verlengde van de huidige Schaapsweg. Schapen werden overt de schaapsweg naar heide heen en terug gedreven. De namen Veldhuizerschool en Veldhuizerweg herinneren nog aan de oude buurt. De huidige wijk Veldhuizen is eigenlijk gebouwd op de velden van de boerderijen van Veldhuizen.

De **Veldhuizerschool** is in 1932 opgericht en staat nog steeds op de plek waar de school is begonnen. Wel is in 2010 het oude gebouw afgebroken en een nieuw gebouw voor in de plaats gekomen.

De **boerderij de Slijpkruik** wordt al in 1359 als boerderij genoemd. Hij heet dan de “Slijpkruke”. In de omgeving van de Slijpkruik zijn sporen gevonden die teruggaan tot 500 voor Chr. De Slijpkruik was een van de belangrijkste boerderijen van Ede. De eigenaar was tevens de voorzitter van het bosbestuur: de Bosrichter. Bij hem werden ook de bijlen en brandmerken bewaard en hij bepaalde wie er in het bos mocht kappen. In 17^e eeuw werd de boerderij verkocht aan de heer van Kernhem. In 1970 kwam het in handen van de gemeente Ede, die het in 2000 aan een particuliere eigenaar verkocht. Andere boerderijen die tot het landgoed Kernhem behoren zijn het “Bouwhuis” (Boerderij Top), “De Engelenhove” (Boerderij Remeker / De Wagenschuur) en de Kalverkamp (Makandra-zorgboerderij).

De naam **Kraats** (Kraatsvijver en Kraatsweg) komt waarschijnlijk van “Kratse” gronden, oftewel schrale grond, waar niet veel wilde groeien.

Aan het eind van de Bettekamp is vroeger een treinstation geweest. Vlakbij was ook het Meulenpad met de **smalste, bewaakte spoorwegovergang** van Nederland.

Cafe-Restaurant Buitenzorg werd in 1842 als buitenhuis gebouwd. Uit die tijd dateert ook het koetshuis, dat linksachter het pand staat. Het huis is ontworpen in sobere bouwstijl, waarvoor vooral de gepleisterde gevels met schijnvoegen kenmerkend zijn. Het huis bestond in eerste instantie uit twee paviljoens en een daartussen liggend gedeelte met een inmiddels verdwenen veranda. De rechtervleugel is kort daarna gebouwd (1860-1880). De overige vleugels volgden in de 20ste eeuw. Het huis bleef slechts kort in gebruik als buitenhuis. Vanaf 1871 of 1872 bood het onderdak aan een meisjeskostschool onder leiding van de dames Post en Leeson. In 1894 sloot de kostschool haar deuren en werd het huis verbouwd tot hotel restaurant.

Op 27 april 1895 werd een oorkonde onthuld ter gelegenheid van de opening van Buitenzorg door Jonkheer A.W. van Borssele en zijn echtgenote mevrouw Françoise Stephanie, baronesse van Brakel, van Waddenoyen en Doorwerth.

In de loop van de 20ste eeuw verschoof de nadruk van het toerisme vanuit het dorp Ede naar het buitengebied, waardoor pensions en hotels in het dorp verdwenen of van functie veranderden. Buitenzorg werd alleen een restaurant.

Op 13 mei 1940 namen de Duitsers bezit van het hotel, nadat op 12 mei het bevel tot algehele evacuatie werd gegeven. Na de bevrijding van Ede op 17 april 1945, werd het huis in gebruik genomen als ziekenhuis door de Canadezen.

Door de jaren heen genoten velen, vaak onder de meest uiteenlopende omstandigheden, van haar gastvrijheid. Arthur van Schendel schreef er zijn romans, Minister H. Colijn arrangeerde er vele ontmoetingen en oorlogsslachtoffers vonden er opvang tijdens de 2e wereldoorlog.

In het gebouw op Bettekamp 99 zat vanaf 1959 een openbare mulo. Deze is in 1986 als MAVO opgegaan in het **Pallas Athene college**. Als gebouw was het echter niet toereikend. Het was te klein, maar ook slecht geïsoleerd. 's zomers was het er veel te heet. Berucht was het eindexamen van 1989. In de aula was het toen 37 graden. Gelukkig hadden inventieve conciërges een oplossing bedacht: met behulp van brandslangen hielden ze het platte dak nat.

In 1991 kwam het nieuwe gebouw van het Pallas Athene college gereed en kwam het gebouw leeg. Ook de omwonenden van het verlaten schoolgebouw aan de Bettekamp werden niet vergeten. Zij kregen een brief van de schoolleiding. "Wat zult u het missen! Al die leerlingen die uw raam voorbij flaneerden en per ongeluk wel eens iets in uw tuin lieten vallen. Het personeel dat hun auto precies op uw parkeerplaatsje zette. (-) U bent vast wel nieuwsgierig waar wij nu terecht zijn gekomen. Zo ja, dan bent u van harte welkom om ons nieuwe schoolgebouw te komen bekijken op donderdag 10 oktober". Bron: *De Zandloper 2002-05*, zie www.oudede.nl

Daarna kwam de **dagactiviteitencentrum "De Wissel"** van s'Heerenloo in het gebouw. Onder de activiteiten viel bakkerij Smul, de papier-productgroep die langs de huizen ging om papier op te halen, en de buitendienst die statafels en een partytent verhuurde. Rond 2016 zijn dagactiviteiten verhuisd naar "de Rotonde" aan de Proosdijerveldweg. (<https://www.sheerenloo.nl/in-de-buurt/leerwerklocatie-de-rotonde>).

Het gebouw aan de Bettekamp is daarna overgenomen en verbouwd door de **Evangelische Gemeente Jonah**. In het gebouw worden kerdiensten gehouden, maar vinden ook diverse maatschappelijke activiteiten plaats. Een deel van het gebouw wordt verhuurd aan andere instellingen, zoals een dependance van de "Lettertuin". Tot 2018 heeft hier ook nog de huisartsenpraktijk van Beer & Bos gezeten.

Tussen 1961 en 1994 heeft de **huishoudschool Prinses Marijke** aan de Hendrik Stafweg gezeten. De school definitief opgegaan in de scholengemeenschap Het Streek. Het oude gebouw is in 1996 afgebroken en er zijn woningen voor in de plaats gekomen. De oude gymzaal aan de Van Zantenstraat bestaat nog wel.

Aan de WJ Bitterstraat werd in 1956 met de bouw van een **Christelijke ULO-school** begonnen. Deze werd in 1957 in gebruik genomen. Later werd dit de "**MAVO Bitterstraat**" genoemd, van de Vereniging voor Christelijk MAVO onderwijs in Ede. In 1974 is deze school verhuisd naar de Klaphekweg. Het gebouw is afgebroken en er zijn woningen voor in de plaats gekomen.

Aan de Amsterdamseweg zat tot 2012 de **Lagere Technische School (vroeger "ambachtschool")** Na de fusie met het Streeklyceum (CSFG Het Streek) is de vestiging verhuisd naar de nieuwe locatie aan de Zandlaan. De school is daarna afgebroken in 2013. Het terrein is nu **Woonzorgcentrum De Klinkenberg** van Vilente.

Op de hoek Hendrik Stafweg-Bitterstraat is sinds een aantal jaren het **Vestercollege** gevestigd. Dit is een school voor Voortgezet Speciaal Onderwijs. Tot 2008 was het gebouw eigendom van het kerkelijk Centrum "**De Schuilplaats**", die verhuisd is naar de Otterloseweg op de hoek met de N224. In de periode voor De Schuilplaats, werd het gebouw ook al voor onderwijsdoeleinden gebruikt door de toenmalige landbouwschool.

De Concordiamolen

De **Concordia Molen** is een oude korenmolen, een achtkantige stellingmolen uit 1865. De molen behoorde 130 jaar toe aan de familie Van de Craats. In 1962 werden de wieken van de molen gehaald en werd in dat jaar de hoge graansilo gebouwd. Ook de stelling verdween. De molen werd ingesloten door silo's van het toenmalige veevoederbedrijf en verkeerde in een zeer slechte toestand door verwaarlozing van de rieten kap. Sindsdien raakte het bouwwerk steeds verder in verval. In 2005 werd met behulp van de stichting "Vrienden van de Geldersche Molen" een plan gemaakt om de molen te restaureren. Dat plan werd in de daarop volgende jaren ook daadwerkelijk gerealiseerd. In maart 2007 is begonnen met het ophogen van de stenen onderbouw met 4,75 m. Eind mei 2007 was de onderbouw voltooid. Voor het verkrijgen van voldoende windvang was het ophogen noodzakelijk geworden, omdat er op het terrein naast de molen appartementen gebouwd zouden worden. In november 2007 werd de hernieuwde "achtkant" weer op het voetstuk geplaatst en vervolgens op 13 maart 2008 de kop en de staart, terwijl de wieken op 27 maart weer op hun plek kwamen. Vanaf die

tijd kon de molen weer gaan draaien. In 2009 werd de molen formeel overgedragen aan de gemeente Ede. Rondom de monumenten met bossages werden 79 appartementen en 25 eengezinswoningen gebouwd aan de Notaris van Puttenstraat. Dit terrein vormt een overgangsgebied tussen de achtergelegen woningen en het centrum. In 2011 werd dit woningbouwproject afgerond. Zie ook <http://nl.wikipedia.org/wiki/Concordiamolen>

Het Eigen Gebouw

Het "**Eigen Gebouw**" op Bettkamp 29 heeft een bijzondere geschiedenis. Het is 1914 gesticht door de vier gezusters Mol. Het gebouw werd in op 17 augustus 1917 officieel aangekocht door de Gereformeerde Gemeente. De kerk stond al spoedig bekend als "het Mollenkerkje" of de kerk van de Mollendeerns". Rond dezelfde tijd was de vakvereniging NVV op zoek naar een eigen gebouw. Hiervoor was al in 1952 de stichting "Eigen gebouw" opgericht en een kavel aan de Noorderspoorstraat aangekocht. Ondanks ambitieuze plannen lukte het om verschillende redenen niet om daar een gebouw neer te zetten. In 1968 kon deze kavel geruimd worden met het kerkje aan de Bettkamp dat steeds minder gebruikt werd. Het "Eigen Gebouw" werd opgeknapt en kon op 1 maart 1969 geopend worden bij de viering van het 60-jarig bestaan van de vakbond NVV. Geurt Veenendaal werd de eerste beheerder. Begin 2009 is het beheer overgenomen door de huidige beheerder Henk van der Loo. In 1999 is de Stichting Eigen Gebouw geheel los komen te staan van de NVV. De doelstelling, betaalbare ruimte bieden aan verenigingen en organisaties is gebleven. Het huidige bestuur wil nog meer dan in het verleden onderdak bieden aan diverse groepen, verenigingen en organisaties uit de buurt. Er is inmiddels ook een sterke band met de Vereniging Zeeheldenbuurt. Veel buurtactiviteiten vinden plaats in het Eigen Gebouw.

Zie ook <https://stichting-eigengebouw-ed.nl/>

Den Appenburg

Het appartementencomplex "Den Appenburg" is vernoemd naar een oude boerderij die tot 1992 op dezelfde plaats stond. Den Appenburg is echter geen oude Edese boerderijnaam zoals bijv. de Slijkkruijk en de Engelenhove. De naam "Den Appenburg" is pas in 1982 aan het pand op deze locatie, gegeven door de familie van Beijnhem. De familie had in 1955 de boerderij aan de Molenstraat nr. 40 (later nr. 144) gekocht van de weduwe van Voorthuizen. Dhr.

van Voorthuizen was een handelaar in lijnkoeken (van veevoer) en was in de jaren '30 wethouder in de gemeente Ede. De van Voorthuizenlaan is naar hem vernoemd. De boerderij aan de Molenstraat werd door Ruth van Beijnhem jr. in 1955 gekocht, samen met een flink stuk grond er omheen. Die grond liep vanaf de Kippenlijn tot aan de Telefoonweg. Aan de Telefoonweg was een boomgaard. Dat stuk grond heeft hij verkocht en daar zijn twee blokjes van elk vier woningen gebouwd (staan er nog) en erachter werden 14 garageboxen gebouwd, die hij vele jaren heeft verhuurd. Achter de boerderij (die geen naam had) werd een koelhuis gebouwd om in de winter aardappelen te kunnen opslaan. Hij heeft vele jaren gehandeld in pootaardappelen en samen met de gebr. Heij in groenten aan de Brouwerstraat. In de familiegeschiedenis van de familie van Beinhem komt voor dat de jonkers "van Beijnhem" een kasteel hadden genaamd "den Appenburg". Dat stond in Ochten op de grens van Dodewaard. Het kasteel is rond 1810 gesloopt. Ruth vond het wat leuk dat bij zijn voorvaderen jonkers waren met een eigen kasteel. Om die reden noemde hij zijn bezitting aan de Molenstraat aan "zijn kasteel".

Zijn dochter heeft in 1982 een bord laten maken met daarop met gouden letters "Den Appenburg" en als Sinterklaas-cadeau aan haar vader gegeven. Vanaf die tijd is de naam "Den Appenburg" in de wereld gekomen. De boerderij die op de plek stond is gebouwd rondom 1905. De boerderij die er voor die tijd stond was afgebrand. Het ornament wat aan de voordeur (van de oude boerderij) was bevestigd, hangt nu nog in de hal van appartementengebouw "Den Appenburg". Zie ook www.ede-west.nl/appenburg.

Een huis met een verhaal: Bettekamp 65: bakkerij en snoepwinkel

Alle huizen zijn bijzonder, vooral als je er zelf in woont, maar sommige huizen hebben wel een extra bijzonder verhaal. Bettekamp 65 is zo'n huis. Veel mensen die in de jaren 70 en 80 naar de huishoudschool aan de Hendrik Stafweg, de technische school aan de Amsterdamseweg of de Mavo aan de Bettekamp gingen kennen dit huis maar al te goed als het snoepwinkeltje. Het winkeltje werd in de pauzes met flinke regelmaat bezocht. Het huis wordt nu bewoont door Adri Cameron en Erik Gertenaar die het in 1989 kochten.

Het huis werd in 1935 gebouwd. In het achterste gedeelte werd ruimte voor een bakkerij gecreëerd, met aan de voorkant een kleine winkel met toonbank.

De eerste eigenaren zijn na de tweede wereldoorlog geëmigreerd naar Canada. Rond 1990 kwam een oude vrouw met twee dochters bij Adri en Erik op bezoek om het huis nog een keer te bekijken. Zij vertelden dat het huis vroeger aan het eind stond van het Bettekamperpad en dat je vanuit de keuken uitzicht had op een rozenkwekerij en het bos. In de tweede wereldoorlog hebben ook nog onderduikers in het huis gezeten die zich bij gevaar op de vliering verstopten.

Na de tweede wereldoorlog nam bakker Adams de bakkerij over en bezorgde zijn versgebakken brood door een groot deel van Ede met elektrische bakkerskarretjes. Adri kan zich nog goed herinneren dat haar vader, als zij op bezoek was bij haar ouders in de Ruijsstraat, 's morgens vroeg versgebakken broodjes bij bakker Adams om de hoek aan de Bettekamp haalden.

Zo eind jaren zeventig, begin jaren tachtig is Adams met het broodbakken gestopt. Hij ging wel verder met banketbakken en vooral ook met de verkoop van snoepgoed aan de scholieren uit de directe omgeving. Later is alleen de snoepwinkel blijven bestaan. Het werd dé pauze-stop van vele scholieren. Vaak stonden er wel twintig klanten in en om de winkel voor o.a. de spekblokken, de saucijzenbroodjes en het voorverpakte ijs. Verder hebben er ook nog een periode automaten aan de zijkant van het winkeltje gestaan.

In 1985 verkocht Adams het pand aan Piet en Toos Davelaar die ook café 't Haasje aan de Grote Straat bezaten. Het snoepwinkeltje werd voortgezet en er waren bovendien plannen om er een café te beginnen. Een vergunningaanvraag werd echter door de buurt tegengehouden, vanwege de te verwachten overlast.

Adri en Erik hebben met hulp van enkele buurvrouwen het winkeltje nog een jaar lang draaiend gehouden. Het vertrek van de huishoudschool en de Mavo betekende echter dat het winkeltje economisch niet meer uit kon. In de zomer van 1990 werd het winkeltje gesloten, het voorpleintje met de tegels verwijderd en coniferenhaag geplaatst om maar duidelijk te maken dat het echt afgelopen was. Veel scholieren zagen met

spijt dat het winkeltje ter ziele was. De burens vonden het minder erg. De scholieren lieten immers een spoor van snoepafval achter, ondanks de extra prullenbakken die op de looproutes naar de verschillende scholen geplaatst waren. Er waren zelfs afspraken met de scholen opdat de scholen langs deze looproutes op vrijdagmiddag het afval zouden ruimen. Ook Adri en Erik waren er niet helemaal rouwig om. Het winkeltje gaf toch wel het een ander aan overlast in huis omdat de buurvrouwen voor de bevoorrading door het woongedeelte heen moesten. Daarnaast kwam agressief gedrag en pogingen om snoep te stelen ook frequent voor, zodat het winkeltje niet alleen maar een leuke economische bezigheid bleek.

Van weiland en machinefabriek naar woningen en wandelgebied

Aan de Trompstraat was vroeger machinefabriek Wijnveen gevestigd. Nadat de fabriek was gesloten en de gebouwen afgebroken heeft de Gemeente Ede de grond gekocht. Vervolgens is door een projectontwikkelaar het plan Slijpkruik in gang gezet. Op het terrein van de fabriek kwamen stadswoningen, patio – en zonnwoningen en diverse vrijstaande (houtbouw) woningen. Op het weiland, dat naast voetbalveld vooral als hondenuitlaatveld werd gebruikt, werden twee appartementencomplexen gepland, één in het midden en één aan de kant van de de Ruyterstraat. Met name deze appartementencomplexen wekten veel weerstand bij de bewoners uit de omliggende woningen (zie ook hieronder “Mijmeringen over het weiland”). Uiteindelijk is alleen het complex in het midden (“Het Landhuis”) in 2003 gerealiseerd, samen met de woningen aan de nieuwe straten, de Tasmanstraat, Van Almondestraat en Van Gentstraat). In het kader van het project werd het weiland/hondenuitlaatveld opnieuw ingericht met ecologische uitstraling. Er kwamen wadi’s rond “Het Landhuis”, dijkes recht voor “Het Landhuis” en langs de N224, wandelpaden door een ecologisch beheerd grasveld en een strak gemaaid voetbalveld in het midden en enkele kleinere speeltoestellener. Het grootste gedeelte van het terrein bleef hondenloosgebied. Er werden verschillende bankjes geplaatst en er kwamen borden “Wandelgebied de Slijpkruik” bij de verschillende ingangen en vuilnisbakken bij de ingangen en bij de bankjes. Dat het ecologisch beheerde terrein inderdaad een bijdrage leverde aan de biodiversiteit bleek onder andere uit het verschijnen van de “rode pekanjer”, een voor Nederland zeldzame soort. Diverse omwonenden vonden de uitstraling van het veld maar “rommelig”.

In 2018, in het kader van de herinrichting van het Landgoed Kernhem, kwam het na meedenksessies met omwonenden tot een nieuwe inrichting. Het hondenloosgebied en het ecologische beheerde grasveld werden flink verkleind. De dijkes tegenover “het Landhuis” verdwenen en er kwam een beukenlaan voor in de plaats. Op verschillende plaatsen kwamen perken met rodendendrons. Deze bleken in de afgelopen jaren niet goed bestand tegen de droogte en zijn op verschillende plaatsen vervangen door een meer gevarieerde beplanting die door bewoners zelf wordt onderhouden. Ook werd de speelplaats uitgebreid met meer speeltoestellen en speelaanleidingen. Dat niet alle veranderingen door alle omwonenden en gebruikers op dezelfde manier gewaardeerd worden mag ook duidelijk zijn. Een openbare ruimte zoals dit gebied zal altijd een compromis blijven tussen verschillende vormen van genot en gebruik en vraagt begrip en aanpassing van diverse kanten.

Het Wandelgebied de Slijpkruik is gelukkig ook nu nog vooral een plek waar jong en oud elkaar ontmoeten, waar honden (een stukje) vrij mogen lopen, waar gesport wordt, waar mensen uit het woonzorgcentrum Klinkenberg (in rolstoel) kunnen kijken en ontspannen en waar veel kinderen genieten van o.a. de kabelbaan, schommel, glijbaan en andere speelaanleidingen.

Mijmeringen over het Weiland

“Toen wij hier ruim veertig jaar geleden kwamen wonen aan de de Ruyterstraat, tegenover boerderij de Slijpkruik, was het grote pluspunt van het huis het prachtige uitzicht over het weiland. Er stond een haagje omheen van meidoorn en zomers zoemde het van de insecten en in de herfst zaten er ontelbare spinnenragjes in. De N224 was zo druk nog niet, dus we woonden helemaal aan de rand van het dorp, buiten.”

“Door de jaren heen werd er tarwe op verbouwd, maar meestal maïs waartussen de kinderen speelden. Toen op werd een dag het land omgeploegd, gras werd ingezaaid en enige tijd later liepen de koeien voor de deur. Soms letterlijk voor de deur want op een dag brak een koe los, die dwars door onze voortuinen liep. Er kwam

zomaar een koe voorbij! Grote pootafdrukken in de tuin. Schapen hebben er ook nog gelopen. De N224 werd drukker maar we woonden nog steeds aan de rand van het dorp, buiten.

De boerderij de Slijpkruik, met zijn verspreid liggende stukken land, was niet meer rendabel. De boerderij werd jaren tijdelijk bewoond en het weiland werd open gesteld voor wandelaars, spelende kinderen en hondenbezitters. Het werd een sociale ontmoetingsplaats. Meestal liep men het land op aan de zijkanten maar er ontstond ook een pad tegenover de WJ Bitterstraat. Het pad liep waar nu het grintpad loopt over het veld naar de bosrand en dan 15 meter rechts weer terug. Ik herinner me dat er een heteluchtballon werd opgelaten. Het was prachtig weer. Iedereen was op het veld en ik zat met een aantal kinderen en een baby'tje, mijn oudste kleinzoon, die nu 15 is, in het gras. In de nacht van 12 op 13 augustus is er altijd de "sterrenregen", de meteorennacht der Perseiden. Dikwijls hebben we op het veld gezeten midden in de nacht, kijkend naar het sterrenbeeld Perseus in het Noord-Oosten, waar de "vallende sterren" te zien zijn. Glaasje wijn erbij, nootjes. Kostelijke herinneringen van het land.

Tot op een dag het bericht de ronde deed dat het land bebouwd zou worden. Verslagenheid heerste alom in de buurt. En toen we zagen wat er gebouwd ging worden nam die alleen maar toe. Tot ik op een dag besloot dat actie beter is dan verslagenheid en toen zijn we begonnen handtekeningen te verzamelen. Een gemakkelijk werkje, want iedereen wilde het bezwaar wel ondertekenen in het gebied ten oosten van en rondom het weiland van de Slijpkruik. We hebben alle politieke partijen benaderd en omdat het CDA direct het belang inzag van deze openlucht gemeenschapsruimte is vrij snel besloten de bouw van de appartementen aan de de Ruyterstraat af te blazen. Hoe we ook pleitten voor de noodzaak van meer groen in de wijk en tegen de bouw van woningen, het mocht niet baten: het appartementencomplex "Het Landhuis" kwam er wel."

Het weiland of Park de Slijpkruik

"De bewoners van "Het Landhuis" hebben voorgesteld het weiland voortaan "park" te noemen. Door de hele geschiedenis die we hebben meegemaakt met het land zal het duidelijk zijn dat Park Slijpkruik ons niet zo passend lijkt. Het land behoorde bij een boerderij en niet bij een landhuis. Nu hoort het land eigenlijk nergens meer bij, maar het is wel van ons allemaal, van oude bewoners en nieuwe bewoners.

Ik hoop dat het een ontmoetingsplaats zal blijven van iedereen die er plezier in heeft van het land gebruik te maken, dat het een genoegen zal blijven op het land te spelen, te wandelen en te kijken naar wat er groeit en bloeit."

Cathrien van der Waarde

(Oorspronkelijk verschenen in Nieuws uit de Zeeheldenbuurt, januari 2007)

8. De Buurt Ede-Veldhuizen

Het ontstaan

Rond het jaar 800 ontstonden uit de diverse nederzettingen buurtschappen en marken. In deze buurtschappen ontstonden al spoedig vormen van democratisch gekozen bestuur. Het was noodzakelijk om zaken als veiligheid, eigendomsrecht van gronden, waterbeheer en b.v. een wildwal samen te regelen.

Geschiedenis

In de Middeleeuwen zijn permanente nederzettingen op de zandgronden van de Veluwe ontstaan. Dit is het begin van wat men in Ede buurten noemt.

De gezamenlijke inwoners van een Buurt zorgen voor bijvoorbeeld het onderhoud van de wegen, maar ook voor het op peil houden van het water. Een aantal Buurten bij elkaar vormen een ambt. Tegenwoordig heet dat gemeente. Hiermee wordt zowel het gebied als de organisatie van het bestuur aangeduid.

Het ontstaan van de Buurten

Het is niet precies aan te geven wanneer de Buurten binnen het ambt Ede zijn ontstaan, maar waarschijnlijk is dat in de Middeleeuwen gebeurd. Dit geldt ook voor de Buurt Ede en Veldhuizen. De Buurt Ede en Veldhuizen is de enige Buurt, die nog bestaat als organisatie. In de vroegere Buurtspraak van de geërfden

kwam de wetgeving tot stand door het maken van keuren. Hierna moesten de Buurtmeesters die keuren uitvoeren. Overtredingen werden beboet door de Buurtscheuter.

De voorzitter van de Buurt was de Buurtrichter. Daarnaast waren er vier Buurtmeesters, twee van het dorp Ede en twee van Veldhuizen. Een van hen was tevens administrerend Buurtmeester. Zij werden bijgestaan door de Buurtschrijver, die namens de Buurt de verslagen van de besprekingen maakte en de correspondentie voerde. Al deze functies van toen bestaan nu nog steeds! Tijdens de geschiedenis van de Buurt Ede-Veldhuizen vond een aantal grensregelingen plaats. In het midden van de veertiende eeuw maakten de Buurt Doesburg en de Buurt Veldhuizen een verdrag over de Doesburgerdijk en de Doesburgerschut.

Buurtboeken

In de jaren vijftig en zestig van de achttiende eeuw vonden grensafspraken tussen de Buurt Ede-Veldhuizen en de Maalschap Edese Bos en de Buurt Ede-Veldhuizen en de Buurt Doesburg plaats. De Buurtboeken, aanvankelijk bewaard in een kist, geven de rijke geschiedenis van de Buurt weer. Een grote brand in 1684 legde het dorp Ede voor een groot deel in de as, waarbij de Buurtboeken van de Buurt Ede-Veldhuizen, evenals die van de Buurten Manen en Doesburg verloren gingen. Het oudst bewaard gebleven Buurtboek van Ede-Veldhuizen begint in het jaar 1596. Om de Buurt beter tegen het wild te beschermen werd in het jaar 1771 een nieuwe wildwal aangelegd. In de periode 1812 – 1817 bestond het vroegere Ambt Ede uit de Mairies Bennekom, Ede, Lunteren en Otterlo met ieder een eigen maire. Na deze Frans-Bataafse tijd wilde men de bezittingen van de Buurten verdelen, maar de grootgrondbezitters verzetten zich daartegen. Door de invoering van de **gemeentewet van 1851** en de **Markenwet van 1886** nam de gemeente veel taken van de Buurten over, onder andere die van het onderhoud van wegen en waterwegen en de brandbestrijding. In 1902 verkocht de Buurt Ede-Veldhuizen de gronden ten zuiden van de tegenwoordige Verlengde Arnhemseweg (de Ginkelse Heide) aan het Rijk, die daar militaire oefeningen ging houden. Tevens gaf zij de gronden ten oosten van het Edese Bos en de heidevelden ten noorden van de Verlengde Arnhemseweg in erfpacht aan het Rijk.

Het recht schapen te weiden

In 1920 kocht het Rijk deze erfpacht af met het voorbehoud dat de geërfden het recht hielden schapen te weiden en plaggen te steken tot 1 januari 2000 (inmiddels verlengd met 100 jaar). In het notulenboek van de Buurt Ede-Veldhuizen vinden we een verslag van een extra Buurtspraak op 13 mei 1952. De gemeente Ede is van plan bij het Openluchttheater een groot plantsoen aan te leggen. Daar heeft de Buurt en ook nog elders een kleine hoeveelheid stukjes grond. De gemeente Ede verzoekt daarom de Buurt Ede-Veldhuizen een ruil te overwegen. Ondanks vele tegenstanders komt de Buurt via ruil in het bezit van een bosgebied met een grootte van 2.59.64 hectare, gelegen tussen de Woutersweg en de Barteweg nabij de camping 't Hazendal. Vanaf 20 mei 1952, het moment van het passeren van een notariële akte, is de Buurt eigenaar van een perceel, dat gelegen is buiten de historische grenzen van de Buurt, namelijk op grondgebied van de vroegere Buurt Doesburg.

Buurtspraak

De Buurt ziet het bewaren en doorgeven van de geschiedenis als zijn belangrijkste taak.

Het meest bekende onderdeel van die geschiedenis is de jaarlijkse Buurtspraak, die nog altijd plaatsvindt op de **derde donderdag in september**. Alle “geërfden”, personen die grond in de buurt bezitten, zijn welkom om aan de buurtspraak deel te nemen. Zie ook <https://buurt.ede-en-velduizen.nl/>.

9. Adressen Zeeheldenbuurt

Vereniging Zeeheldenbuurt

Buurtvereniging
Bettekamp 71, 6712EJ Ede
Tel. 06-46054516
zeeheldenbuurt@ede-west.nl
<https://zeeheldenbuurtede.nl/>
<https://ede-west.nl/zeeheldenbuurt>

Stichting Eigen Gebouw

Verhuur ruimte
Bettekamp 29, 6712EG Ede
Tel 06-40223437 (beheerder)
info@stichting-eigengebouw-ede.nl
<https://stichting-eigengebouw-ede.nl/>

Gemeente Ede

Tel 140318 (algemeen nummer gemeente Ede)

Melding of klacht openbare ruimte:

<https://www.ede.nl/aanvragen-en-regelen/melding-of-klacht-openbare-ruimte/>

Direct probleem met veiligheid of foutparkeren? Bel 0318-680132.

Gebiedsmanager

Frederik Geerink - gebiedsmanager Ede-Centraal
edecentraal@ede.nl

Sociale kaart

Organisaties, activiteiten, hulp en initiatieven
<https://socialekaart.ede.nl/>

Ededoet

Platform voor bewonersinitiatieven in Ede
[0318 24 01 18](tel:0318240118)
info@ededoet.nl
<https://www.ededoet.nl>

Project Herinrichting Zeeheldenbuurt

email: zeeheldenbuurt@ede.nl
<https://www.ede.nl/zeeheldenbuurt>

Project Energietransitie Zeeheldenbuurt

Charlotte Post: charlotte.post@ede.nl
Yvonne Kleefkens:
yvonne.kleefkens@energiesamenfoodvalley.nl
<https://energiesamenfoodvalley.nl/zeeheldenbuurt/>

Ede Natuurlijk

Tips en ervaringen over verduurzamen

Energieket:

teun@energieket-ede.nl

Tel: 06-10731261

Steenbreek, vergroenen van tuin of dak:

steenbreek@ede.nl
<https://www.ede-natuurlijk.nl>

Cultura Ede

Centrum voor kunst en cultuur
Molenstraat 45,
6711 AW EDE
Tel 0318 - 672800
info@cultura-ede.nl
<https://www.cultura-ede.nl/>

Malkander

Welzijnsorganisatie
Galvanistraat 1, 6716 AE Ede
Tel: 0318 20 80 80
E-mail: info@malkander-ede.nl
<https://www.malkander-ede.nl/>
Vrijwilligers vacaturebank:
<https://vrijwilligers.malkander-ede.nl/>

Woningcorporatie Woonstede

Telefoonweg 36, 6712 GD Ede
Tel: 0318-695695
<https://woonstede.nl/>

Politie Ede

Breelaan 2, 6711MR Ede
Tel. 0900-8844
<https://www.politie.nl>

Sportservice Ede

Peppelensteeg 17 6715 CV Ede
Kantooruren: 0318 – 47 97 35
Buiten kantooruren: 06 – 20 18 19 27 (in geval van nood)
info@sportservicevallei.nl
<https://www.sportservice-ede.nl>

Vestercollege

School voor voortgezet speciaal onderwijs (vmbo-diploma)
Hendrik Stafweg 2
6712 EA Ede
T 0318 - 69 42 22
info@vestercollege.nl
<https://www.vestercollege.nl>

De Lettertuin

Openbare Basisschool
De Ruyterstraat 1 6712 DR Ede
Telefoon: 0318-614643
e-mail: directie.lettertuin@proominent.nl
<https://www.delettertuin.com>

Veldhuizerschool

Christelijke basisschool
Kraatsweg 11 6712 DA Ede
Tel: 0318 615 269
info@veldhuizerschool.nl
<https://www.veldhuizerschool.nl/>

Eerstelijnscentrum Beatrixpark

O.a. Huisartsen, apotheek, therapeuten, verloskundigen, zorgwinkel
Willem de Zwijgerlaan 1-3, 6713 NS Ede
<https://elcbeatrixpark.nl/>

Vilente locatie de Klinkenberg

Concordiahof 1, 6712GZ Ede
Tel 088-0321321
Klinkenberg@vilente.nl
<https://www.vilente.nl/locaties/de-klinkenberg/>

Zorgvilla decor

Amsterdamseweg 68, Ede
tel. 0318 – 645186
info@zorgvilladecor.nl
<https://www.zorgvilladecor.nl/>

Ooievaar, verloskundige en lactatiekundigepraktijk

Telefoonweg 13, 6712 GA Ede
Tel. 06-57047407
ooievaarede@gmail.com
<https://ooievaarede.nl>

Tandartspraktijk Boorsma

Veldhuizerweg 5, 6712DD Ede
[0318 618 671](tel:0318618671)
info@tandartsboorsma.nl
www.tandartsboorsma.nl

Orthodontistenpraktijk Ede

Veldhuizerweg 1, 6712 DD Ede
[0318 – 615 997](tel:0318615997)
receptie@orthodontistenpraktijkede.nl
<https://www.orthodontistenpraktijkede.nl>

Buurtzorg Nederland Ede-West

Stationsweg 35
6711PJ Ede
[06 12 20 08 95](tel:0612200895)
edewest@buurtzorgnederland.com
buurtzorgnederland.com

Evangelische Gemeente Jonah

Adres: Bettekamp 99, 6712 EJ Ede, Netherlands
Telefoon: [+31 318 655 553](tel:+31318655553)

Dierenarts Ede

Molenstraat 158, 6712 CW Ede
Telefoonnummer: 0318 610 112
Mail: info@dierenartsede.com
<https://www.dierenartsede.nl>

Dierendokters

Veldhuizerweg 3, 6712 DD Ede
<https://www.dierendokters.com/dierenarts-dierenkliniek/ede>

Vereniging Oud Ede

Tel: [06 34867627](tel:0634867627)
<https://www.oudede.nl/>

Buurt Ede en Veldhuizen

Historisch buurtschap
<https://buurt.ede-en-velhuizen.nl/>

Winkeltje aan de Bospoort

Oudste kruidenierswinkeltje in Ede
Amsterdamseweg 20
0318-618651
info@lammertvandebospoort.nl
<https://lammertvandebospoort.nl/>

Concordiamolen

Accesweg 2, 6714 AH Ede
Openingstijden

- Maandag 10:00 - 16:00 uur
- Zaterdag 10:00 - 16:00 uur

Speeltheek 't retourtje

Molenstraat 63b Ede
6712 CS
info@speeltheekede.nl
<https://uitleen.speeltheekede.nl>

De Wagenschuur

Koffiehuis en winkel
Kernhemseweg 6, 6718 ZB EDE
E-mail: dewagenschuur@remeker.nl
Open: Do / Vr / Za van 10.00 tot 17.00

Restaurant Buitenzorg

Amsterdamseweg 19, 6712 GG Ede
Tel: 0318 61 03 13=
E-mail: Buitenzorg@buitenzorg.nl
<http://buitenzorg.nl>

Pannenkoeken & Partyboerderij 'Kernhem'

Kernhemseweg 3 6718 ZB Ede
Tel: 0318 – 65 18 12
E-mail: info@pannenkoekculinair.nl
<http://www.pannenkoekculinair.nl/>

Boerderijwinkel Top

Kernhemseweg 17, 6718 ZB Ede
Tel: 0318-615302
E-mail: info@boerderijtop.nl
<https://boerderijtop.nl>
Open: di-za 13.30u-18.30u

Winkel Zorgboerderij Makandra

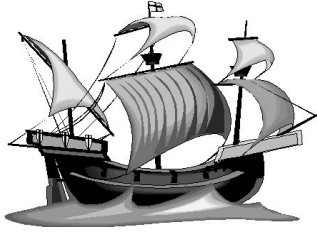
Kalverkampweg 1, 6718 WJ EDE
Tel: 0880373163
E-mail Zorgboerderij: makandra@sheerenloo.nl
E-mail Stichting: info@stichtingmakandra-ede.nl
Website: www.stichtingmakandra-ede.nl

Lasergamen Ede, (lasergamen en kruipsluipwagen)

Amsterdamseweg 59, 6712 GH Ede
E-mail: info@kruipsluipwagen.nl
www.kruipsluipwagen.nl

Huis Kernhem, (exposities en concerten)

Kernhemseweg 7, 6718 ZB Ede
<https://www.huiskernhem.nl>
Open: Zaterdag en zondag van 12.00 tot 17.00 uur (op zondagen wanneer er een concert is, van 13.30 tot 17.00u).

10. Vereniging Zeeheldenbuurt – Contact

Bettekamp 71
6712 EJ Ede
Tel 06-46054516
Zeeheldenbuurt@ede-west.nl
www.zeeheldenbuurtede.nl

De Vereniging Zeeheldenbuurt beoogt de leefbaarheid in de Zeeheldenbuurt te bevorderen. Alle bewoners van de Zeeheldenbuurt kunnen lid worden. Aan het lidmaatschap zijn geen kosten verbonden. Het Buurtcomité Zeeheldenbuurt is een uitvoerend orgaan van de vereniging.

Plannen 2023

In dit jaar hopen we dat we weer minder door Corona-maatregelen worden gehinderd en weer zoveel mogelijk onze geplande activiteiten te kunnen uitvoeren:

- maandelijks vergadering buurtcomité
- activiteiten voor kinderen en ouders
- workshops mozaïeken en gevelstenen maken
- tuinplanten ruilbeurs
- kunst en tuinenroute
- 4 zomaar-avonden in juli en augustus
- Een kerstsfeer-avond in december
- continuering van de activiteiten rond de herinrichting van de buurt.
- huis-aan-huis nieuwsbrief (2x) per jaar en email nieuwsbrief (ca 10x per jaar)

Verder willen we een regelmatige inloop in het Eigen Gebouw organiseren waarbij je terecht kunt met vragen en opmerkingen over de buurt.

Voor het organiseren van de diverse activiteiten hebben we ook voor dit jaar weer gemeentelijke subsidie gekregen.

We stellen het zeer op prijs als je mee wilt helpen aan het organiseren van een of meer activiteiten.

Ons werk steunen?

Je kunt het werk van de vereniging en buurtcomité steunen door lid te worden, ons te laten weten wat je opmerkingen en suggesties voor de buurt zijn en waar je eventueel wel aan mee zou willen helpen. Je kunt onderstaand formulier inleveren op Bettekamp 71, de inhoud mailen aan zeeheldenbuurt@ede-west.nl, of bellen met 06-46054516.

Naam

Adres

Telefoon

Email

- Ik meld mij aan als lid van de vereniging Zeeheldenbuurt
 Ik wil graag het buurtnieuws en uitnodigingen per email ontvangen
 Ik ben geïnteresseerd in activiteiten voor ouders
 Ik ben geïnteresseerd in kinder-/jeugdactiviteiten
 Ik ben geïnteresseerd in creatieve activiteiten
 Ik ben geïnteresseerd in het beheer van de openbare ruimte (“groen” en/of “grijs”)
 Ik wil eventueel meehelpen met .....

Mijn suggestie voor de buurt is.....